

Možnosti politik k podpoře efektivních postupů ve třídách ve znevýhodněných školách s nižší výkonností

Zajistit, aby plány škol zkombinovaly diversifikované a flexibilní strategie s hodnocením žáků

Školy potřebují vodítka pro používání přímých metod i metod soustředěných na žáka a zároveň také podporu pro sumativní a formativní hodnocení žáků (Faubert, 2012). Postupy přímé výuky jsou nejužitečnější v případech, kdy se žákům prezentují základní znalosti a dovednosti. Jakmile si žák vybuduje určitou znalostní základnu, může učitel použít přístupy orientované na žáka samotného, protože ty jsou navrženy tak, aby stimulovaly schopnost žáků přicházet s vlastním řešením otázek. Rámeček 3.11 prezentuje některé výukové metody, které fungují ve znevýhodněném kontextu.

Formativní hodnocení může rovněž podpořit výuku a učení se, pokud je ovšem dobře připraveno.²⁸ Sebevědomí žáka se zlepšuje s užitečným, systematickým a detailně propracovaným hodnocením, které je konzistentní s cíli a záměry výuky a podporuje zapojování žáků do vyučování. Znevýhodněné školy mohou těžit z využívání propojených, vyvážených a dobře navržených sumativních i formativních hodnotících nástrojů (Faubert, 2012). Chtějí-li učitelé podpořit využívání hodnocení, potřebují diagnostické a hodnotící nástroje, které jim umožní monitorovat, co se děti učí. Tyto nástroje jim zároveň umožní na výsledky reagovat, čímž zabezpečí, že děti problematice skutečně dobře rozumí a získávají odpovídající znalosti.

- *Hodnocení (sumativní nebo formativní), po němž následuje zpětná vazba:* užitečnou zpětnou vazbu lze popsat takto: musí být konkrétní pro daný úkol nebo mezeru ve znalostech; musí být včasná, pravidelná, dobře formulovaná, jasná a konstruktivní, musí podpořit transparentní proces vzdělávání; dobrá zpětná vazba se vyhýbá komentářům o chování a umožňuje, aby žáci sami postupovali kupředu (Black a William, 2005; Hamilton a kol., 2009; Hattie, 2009; OECD, 2008b).
- *Formativní využití sumativního hodnocení:* učitelé a žáci jsou podněcováni, aby využívali sumativní hodnocení formativně. Praktický případ je uveden v publikaci Pashler a kol. (2007): při přípravě na sumativní hodnocení si žáci prostudují materiály a pak si od daného studia dají oddych (např. hodinu, den nebo týden). Po uplynutí příslušné doby se žáci snaží sestavit klíčová slova a definice a shrnout hlavní body toho, co si před určitou dobou nastudovali. Když si žáci své odpovědi překontrolují s daným řešením, sami zjistí, co skutečně znají, a mohou své další studium podle toho zaměřit (Black a William, 2005; OECD, 2005; Pashler a kol., 2007).
- *Formativní hodnocení programů přípravy učitele:* učitelé by měli projít školením, jak provádět formativní hodnocení svých vlastních programů výuky. Hattie (2009) zjistil, že podpora učitelů, aby dokázali posoudit, nakolik jsou schopni se se svými výukovými programy posunovat kupředu, vedla ke zlepšeným výsledkům žáků v různých stadiích vzdělávání, při různé délce trvání daných úkolů a při různé frekvenci hodnocení (Hattie, 2009). Při hodnocení výukových programů a pro dosažení optimálního výsledku by učitelé měli používat více zdrojů dat (např. údaje shromážděné z hodnocení žáků ve třídách, údaje shromážděné na úrovni škol), protože samotné vlastní hodnocení učitele nepřinese požadovaný efekt.